

Får Holbergprisen for forskning på miljøkonflikter

(Bergen, 14. mars 2023) Det ble i dag kunngjort at Holbergprisen 2023 tildeles den katalanske forskeren Joan Martinez-Alier for hans arbeider innen økonomi, politisk økologi og miljørelatert urettferdighet.

Prisvinneren er professor emeritus ved Institute of Environmental Science and Technology, Universitat Autònoma de Barcelona (ICTA-UAB).

Holbergprisen er en internasjonal forskningspris verdt 6 millioner norske kroner, som dekker fagfeltene humaniora, samfunnsvitenskap, jus og teologi. Prisen er opprettet av Stortinget og feirer 20-årsjubileum i 2023. Holbergprisen tildeles en forsker som har preget internasjonal forskning innen prisens fagområder på en avgjørende måte. Martinez-Alier vil motta prisen under en seremoni i Universitetsaulaen i Bergen den 8. juni.

Menneskesentrert økonomi

Martinez-Alier er kjent for å kritisere rådende økonomisk teori og den dominerende forståelsen av økonomisk vekst. Han har en fremstående posisjon både som fagperson og offentlig intellektuell innen den stadig voksende bevegelsen for agroøkologi og «nedvekst». Nedvekst innebærer en reduksjon av globalt forbruk og produksjon, hvor sosial og miljømessig velferd erstatter BNP som et mål på velstand.

«I min forskning vil jeg vise hvordan økonomisk vekst, endring i strømmen av energi og materialer i økonomien og økende miljørelatert urettferdighet er ulike sider av samme sak,» sier prisvinneren. «Mitt hovedanliggende er å synliggjøre de mange miljøkonfliktene i verden.»

Kartlegger konflikter

Martinez-Alier har blant annet vært sentral i å utvikle [«The Environmental Justice Atlas»](#), som dokumenterer kamper for miljø og rettferdighet på verdensbasis.

«Vi er snart oppe i 4000 unike oppføringer av miljøkonflikter verden over», sier han.

Flere konflikter fra Norge er med på listen, for eksempel de som dreier seg om vindkraftanlegget på Fosen, utbyggingen av Alta-vassdraget og klimasøksmålet for å forhindre oljeboring i Arktis.

«Martinez-Alier utmerker seg ved sin særegne evne til både å forutse og kontinuerlig engasjere seg i de sammenfiltrede, globale utfordringene som fattigdom, klimaendringer og matsikkerhet utgjør. Han er utvilsomt en høyst verdig mottager av Holbergprisen», sier lederen av Holbergkomitéen, Heike Krieger.

Nils Klim-prisen til forsker på romanens historie

Den danske forskeren Simona Zetterberg-Nielsen vil motta årets Nils Klim-pris. Prisen er verdt 500.000 norske kroner og tildeles hvert år en yngre forsker som har utmerket seg innen Holbergprisens fagområder. Prisvinneren må være fra eller i et nordisk land og under 35 år.

Zetterberg-Nielsen er lektor i nordisk språk og litteratur ved Aarhus Universitet, og hun er blant annet medlem av Det Unge Akademi under Det Danske Videnskabernes Selskab. Hun mottar prisen for sin

forskning på romanens historie, narratologi, og fiksjonalitet, det vil si hvordan litteraturen relaterer seg til levde virkelighet og til individuelle og sosiale erfaringer.

«De viktigste funnene i min forskning er at kategoriene fakta og fiksjon, slik vi forstår dem i dag, ble til rundt 1700-tallet, og at romanen i den sammenheng var den første fiksjonssjangeren som oppstod», sier hun.

«Min forskning viser utviklingen av vår evne til å kommunisere om det oppfunne og spesielt hvordan dette i Danmark ble til en romansjanger som tjente både som underholdning og opplysning.»

Zetterberg-Nielsen mener at Nils Klim-prisen er særlig viktig fordi det er få priser for forskning innen humaniora, samfunnsvitenskap, jus og teologi.

«Zetterberg-Nielsen påpeker hvordan fiksjonalitet også spiller en viktig rolle i hverdagskommunikasjon», sier Nils Klim-komiteéns leder Ástráður Eysteinnsson, «og hun har nå rettet fokus mot hvordan begrepet også angår vitenskapene.»

«Hennes imponerende vitenskapelige arbeid belyser dessuten en av vår tids sentrale utfordringer», fortsetter han, «nemlig hvordan menneskehetens tekniske kommunikasjonsmåter bare vokser i omfang og uberegnelighet.»

Pressebilder, biografier om prisvinnerne, fagkomitéenes uttalelser og fakta om prisene legges ut på holbergprisen.no/presserom

Kontaktperson, Holbergprisens sekretariat:

Kommunikasjonsrådgiver Ole Sandmo

t: + 47 98 00 18 78,

ole.sandmo@uib.no

Ekspertkontakter:

For Holbergprisvinneren:

Professor Håvard Haarstad, Universitetet i Bergen

e: havard.haarstad@uib.no

t: + 47 55 58 45 81

m: +47 934 47 727

For Nils Klim-prisvinneren:

Professor Jørgen Magnus Sejersted, Universitetet i Bergen

e: jorgen.sejersted@uib.no

t: +47 55 58 29 75